

KORRALDUS

02.10.2023 nr DM-115152-22

Tammemäe VII liivakarjääri keskkonnaloa andmisest keeldumine

1. OTSUS

Arvestades alltoodut ning võttes aluseks MaaPS § 48, § 55 lõike 2 punkti 12 ja § 13 otsustan:

1.1. Keelduda ettevõttele Osaühingule C.B.A. kaevandamise keskkonnaloa andmisest Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldisel.

1.2. Korraldus jõustub teatavaks tegemisest Osaühingule C.B.A.

2. ASJAOLUD

Osaühing C.B.A. esitas 29.04.2019 Keskkonnaametile taotluse Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldise keskkonnaloa (edaspidi ka *kaevandamisluba*) saamiseks (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 30.04.2019 kirjana nr 12-2/19/338, korrigeeritud taotlus on esitatud keskkonnalubade infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS* 15.09.2021 nr DM-115152-5).

Taotletav Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldis asub Harju maakonnas Saku vallas Tammemäe külas riigi omandisse kuuluval katastriüksusel Viimsi metskond 16 (katastritunnus: 71801:001:0130), mille riigivara valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava mäeeraldise pindala on 7,80 ha ja selle teenindusmaa pindala on 8,13 ha. Maavara kasutusalaadeks on taotluse kohaselt ehitus- ja teedehitus. Taotletav loa kehtivusaeg on 15 aastat.

Taotletav ala kattub valdavas osas Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigaga ja kõre elupaigaga (keskkonnaregistrikood KLO9101954) ning sisuliselt piirneb põhjaosas kivisisaliku elupaigaga (keskkonnaregistrikood KLO9120194). Eesti punase nimestiku kohaselt (2017. a hinnang) kuuluvad nii kõre kui kivisisalik ohustatuse kategooriasse väljasuremisohus (*Endangered*)[\[1\]](#)

Kaevandamisloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-amet 20.09.2021 kiri 9-3/21/4814-4).

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades *MaaPS* erisusi.

MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) 5. peatükki, arvestades *MaaPS* erisusi.

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnanahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi. Keskkonnaamet jätab kaevandamisloa taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatav tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnanahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuseks puudub piisav avalik huvi.

Kaevandamisloa menetlusse võtmine on 30.05.2019 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 30.05.2019 kirjaga nr 12-2/19/338-12 kaevandamisloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest *KeÜS* § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Keskkonnaamet palus 27.10.2021 kirjaga nr DM-115152-7 Osaühingul C.B.A. esitada kõre ja kivisisaliku eksperthinnang.

OÜ Inseneribüroo STEIGER esitas 08.12.2022 eksperthinnangu ja Osaühingu C.B.A. kirja seoses menetluse jätkamisega (registreeritud KOTKAS 09.12.2023 nr DM-115152-11).

Osaühing C.B.A. märkis kirjas järgmist: *MTÜ Põhjakonna eksperdid Riinu Rannap ja Martin Jürgenson on koostanud aruande „Tammemäe VII mäeeraldise kivisisaliku ja kõre eksperthinnang“. Selles leiti, et kaevandamine antud maa-alal hävitab sealsed elupaigad, seega ei saa kaevandamist lubada. Kuivõrd kaitsealused loomad paiknevad kontsentreeritult veekogu nõlval ja sellega külgneval hõreda puistuga alal, on tõenäoline, et jätkuva puistumise tõttu elupaik lähi perspektiivis hävinev ja loomad emigreeruvad uuetele aladele.*

Osaühing C.B.A. märkis kirjas järgmist: *Taotletava Tammemäe VIII liivakarjääriga seotud maavaravaru on ettevõtte tegevuse jaoks kesk-pikas perspektiivis oluline. Kuivõrd on võimalik, mõistlikus ajahorisondis, loomade emigreerumine, siis oleme koostöös ekspertidega jõudnud seisukohani, et antud maa-alal tuleb jätkata leiukohtade jätkusuutlikkuse seiret. Oleme valmis seirete läbi viimist rahastama juhul kui loa andja kas peatab loa taotluse menetluse seireperioodiks või pikendab menetlust iga-aastaselt seniks kuni kogutakse sellises mahus informatsiooni, mille alusel saab teha lõpliku otsuse. Esialgselt oleme arvestanud seirevajadusega 3-5 aastat. Antud perioodi võib jääda Tammemäe III liivakarjääri ammendamise ja korrastamise muuhulgas kõre ja sisaliku elupaiga tüübile vastavaks. See omakorda tähendab, et on reaalne võimalus Tammemäe VII liivakarjääri alalt loomade looduslikuks ümberpaiknemiseks.*

Lähtudes ülaltoodust palume loa taotluse menetlust jätkata. Soovi korral esitame kinnituse ekspertidega seirete jätkamiseks.

Keskkonnaamet vastas 14.12.2022 kirjaga nr DM-115152-12. Keskkonnaamet on eksperthinnanguga tutvunud ning jõudnud järeldusele, et keskkonnanaloo menetluse pikendamine mitme aasta võrra on perspektiivitu. Arvestades seda, kui väheks on kaevandamise tõttu kivisisalikule ja kõrele sobivaid elupaiku piirkonnas jäänud ja kui suur on kaevandamise surve Tallinna-Saku liivamaardlas, tuleb see ala kindlasti säilitada ja pigem ala praegust seisukorda parandada.

Lisaks on Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuringus (koostaja Maves OÜ, 2022) toodud välja, et taotletaval Tammemäe VII liivakarjääri alal tuleks männimetsa hõrendada ja praegu olemasolevat raiesmikku ümber kujundada sisalikele sobivamaks. On väga oluline, et Tallinna-Saku liivamaardla kõigis osades säiliksid hõreda männimetsaga alad, kus leidub vähesel määral ka kõrgema rohustuga alasid ning hõreda taimestiku ja avatud liivaga lagendikke. Uuringud on näidanud, et elupaiga suurus mõjutab oluliselt populatsiooni elujõulisust, seda eriti levila äärealadel. Seetõttu ei tohi olemasolevaid elupaigakomplekse uute avatud liivaaladega asendada. Kuigi Tammemäe-Männiku karjääriala on pindalalt suur, on seal kivisisalikule sobivat elupaika väga vähe alles jäänud. Seetõttu ei tohi kivisisalikele sobivaid elupaiku kindlasti enam vähendada.

Eelnevast tulenevalt ei anna keskkonnanaloo menetluse pikendamine mitme aasta võrra Osaühingule C.B.A. loodetud tulemust (keskkonnanaloo saamist).

Vastavalt HMS § 40 lõikele 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis ettevõttelt Osaühing C.B.A. 08.03.2023 kirjaga nr DM-115152-13 arvamust või vastuväiteid kaevandamisloa andmisest keeldumise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest. Sama kiri saadeti ka Saku Vallavalitsusele.

Saku Vallavalitsus vastas 16.03.2023 kirjaga nr 6-4/34-2 (registreeritud KOTKAS 20.03.2022 nr DM-115152-14), milles nõustub kaevandamisloa andmisest keeldumise otsuse eelnõuga.

Osaühing C.B.A. palus 04.04.2023 kirjaga (KOTKAS 04.04.2023 kiri nr DM-115152-15) vastamistähtaega pikendada kuni 04.05.2023, et välja töötada koos liigikaitse eksperdiga tegevuskava, mis võimaldaks Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandada. Kirjas seisab, et ettevõtte Osaühing C.B.A. on saanud eksperdilt suulise kinnituse, et Tammemäe VII liivakarjääri alal ei peaks välistama kaevandamistegevust, kui rajada Tammemäe VII liivakarjääri läheduses asuvatesse praeguseks ammendunud karjäärialadele kivisisalikele ning kõrele sobilikud elupaigad ning monitoorida rajatud elupaikade sobivust. Keskkonnaamet nõustus vastamistähtaja pikendamisega 05.04.2023 kirjaga nr DM-115152-16.

Osaühing C.B.A. palus 31.05.2023 kirjaga (KOTKAS 01.06.2023 kiri nr DM-115152-17) vastamistähtaega pikendada kuni 31.08.2023 samal põhjusel mis on välja toodud 04.04.2023 kirjas nr DM-115152-15. Keskkonnaamet nõustus vastamistähtaja pikendamisega 01.06.2023 kirjaga nr DM-115152-18.

Osaühing C.B.A. palus 31.08.2023 kirjaga (KOTKAS 31.08.2023 kiri nr DM-115152-19) vastamistähtaega pikendada kuni 31.08.2024 samal põhjusel mis on välja toodud 04.04.2023 kirjas nr DM-115152-15. Osaühing C.B.A. soovib monitoorida rajatud elupaikade sobivust järgneva aasta vältel. Keskkonnaamet keeldub tähtaja pikendamisest, sest Keskkonnaameti ja ekspertide hinnangul puudub põhjus, miks peaks kivisisalike ja kõrede olukord käesoleval alal lähiaastatel muutuma, seega loa menetluse pikendamine ei annaks ettevõttele Osaühingule C.B.A. loodetud tulemust. Põhjendatuks ei saa pidada ka kaitsealuste liikide kolimist, sest Keskkonnaameti hinnangul võib ühe liigi teise asukohta kolimine võtta aega rohkem kui 10 aastat.

Keskkonnaamet küsis ettevõttelt Osaühing C.B.A. 13.09.2023 kirjaga nr DM-115152-20 arvamust või vastuväiteid kaevandamisloa andmisest keeldumise otsuse täiendatud eelnõule kahe nädala jooksul kirja kättesaamisest. Sama kiri edastati ka Saku Vallavalitsusele.

Osaühing C.B.A. tähtaja jooksul ei vastanud.

Saku Vallavalitsus vastas 27.09.2023 kirjaga nr 6-4/34-4 (registreeritud KOTKAS 28.09.2023 nr DM-115152-21), milles nõustub kaevandamisloa andmisest keeldumise otsuse täiendatud eelnõuga.

3. KAALUTLUSED

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamisloa saamiseks kaevandamisloa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamisloa Keskkonnaamet. Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 6 saadab loa andja kaevandamisloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohalikule omavalitsusele kes teatab oma arvamusest kirjalikult.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, KeÜS-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Kaevandamisloa andmise menetlusele kohaldatakse HMS avatud menetluse sätteid ja KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest

keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 55 lõige 2 punkt 12 sätestab, et kaevandamisloast keeldutakse juhul kui taotletava kaevandamisloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega.

MaaPS § 13 sätestab, et maapõue kasutamist suunavas tegevuses juhinduvad haldusorganid põhimõttest, et maapõue kasutamisest põhjustatud keskkonnahäiringuid tuleb võimalikult suures ulatuses vähendada, pöörates erilist tähelepanu sellistele keskkonnahäiringutele, mis mõjutavad muu hulgas kaitstavaid loodusobjekte nagu seda on I kaitsekategooriasse kuuluv kõre ja II kaitsekategooriasse kuuluv kivisisalik.

Vastavalt kõre ja kivisisaliku kaitse-eeskirjale on püsielupaigas maavara kaevandamine lubatud ainult valitseja nõusolekul (§ 4 lõige 4 punkt 1).

Võttes aluseks Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldise kõre ja kivisisaliku eksperthinnangu ning Tallinna-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuringu kaasneb maavara kaevandamisega Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldisel tõenäoliselt ebasoodne mõju Männiku kõre ja kivisisaliku püsielupaigale ning elupaigale. Sellest lähtuvalt on Keskkonnaametil alus keelduda kaevandamisloa andmisest Tammemäe VII liivakarjääri mäeeraldisele.

VAIDLUSTAMINE

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses ning halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul korralduse teatavaks tegemisest vaide loa andjale või kaebuse halduskohtule.

[\[1\]](#) Eesti liikide punane nimestik. Liikide ohustatuse hindamised. Eesti Looduse Infosüsteem (EELIS). Keskkonnaagentuur

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Egert Kärt
spetsialist
maapõuebüroo